

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Класичного приватного університету,
голова приймальної комісії

Віктор ОГАРЕНКО

« 22 » *квітня* 19278504 2023 р.

ПРОГРАМА

фахового іспиту

спеціальність 242 «Туризм»

освітня програма Туризм

ступінь – магістр

Запоріжжя, 2023

Розглянуто кафедрою туризму та готельно – ресторанної справи
протокол № 8 від „20” лютого 2023 року

Затверджено на засіданні Вченої ради
Інституту здоров'я, спорту та туризму імені Т. Самоленко
протокол № 9 від «10» березня 2023 р.

Укладачі:

Голова комісії:

Боклаг В.А., д.держ.упр., професор, професор кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Члени комісії:

Набока К.О., к.держ.упр., доцент, доцент кафедри публічного управління та землеустрою,

Зубов В.О., д.філос.н., професор, директор Інституту здоров'я, спорту та туризму імені Т. Самоленко

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

II. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

IV. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Мета фахового випробування для вступу на здобуття ступеня магістр з зі спеціальності 242«Туризм» освітня програма Туризм є визначення теоретичних знань, умінь та практичних навичок вступників згідно з вимогами до попередньо отриманого освітньо-кваліфікаційного рівня.

Фахове випробування проводиться у формі усного іспиту з дисциплін, знання з яких є базовими для здобуття ступеня магістр. Відповідь вступники фіксують письмово на аркуші усної відповіді (співбесіди) на вступному випробуванні зі штампом Приймальної комісії. Фахове випробування проводиться за екзаменаційним білетом, який містить чотири питання з наступних дисциплін: Технологія і організація туристичної діяльності, Географія туризму України, Туристичне країнознавство, Основи менеджменту. Тривалість фахового випробування 1,5 години.

Вимоги до підготовки вступника:

знати:

- організації туристичних подорожей, екскурсійної, анімаційної діяльності;
- основний зміст навчальних дисциплін Технологія і організація туристичної діяльності, Географія туризму України, Туристичне країнознавство, Основи менеджменту

вміти:

- аналізувати рекламну діяльність туристичного підприємства;
- розробляти туристичний продукт;
- вести діловодство на туристичному підприємстві;
- дотримуватися безпеки та гігієни праці на туристичному підприємстві.

Програма для проведення фахового випробування у формі усного іспиту спеціальності 242«Туризм» включає в себе основні питання з циклу дисциплін професійної та практичної підготовки:

- Технологія і організація туристичної діяльності,
- Географія туризму України,
- Туристичне країнознавство,
- Основи менеджменту.

До програми фахового випробування внесено тільки ті питання, які:

а) відповідають змісту програм базових фундаментальних та професійно-практичних дисциплін;

б) висвітлені в рекомендованій навчальній, методичній літературі, а також у наукових виданнях та публікаціях.

ТЕХНОЛОГІЯ І ОРГАНІЗАЦІЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Поняття фірми – туроператори, фірми – турагенти. Комерційні умови продажу та здійснення подорожей. Основні умови та правила здійснення підприємницької діяльності. Типова структура змішаної турфірми.

Продукт діяльності туристичної фірми Програмне обслуговування туристів. Види програмних заходів. Паспортно – візові формальності для громадян України. Паспортно – візові формальності для іноземних громадян. Митні формальності. Валютні формальності. Медико – санітарні формальності. Види страхування в туризмі. Обов’язкові види страхування в туризмі. Регулювання співробітництва в туризмі. Склад типової форми договору. Функції туристичного ваучера. Види тур. діяльності, на провадження яких необхідно мати ліцензію.

Склад туристичного продукту. Визначення рекомендованої структури туристичного продукту. Основні етапи розробки нового туристичного продукту. Нормативно-законодавчі акти, дотримання яких обов’язкове при проектуванні маршрутів і турів. Види технологічної документації. Назви та характеристика видів турів відповідно до ознак їх класифікації. Потреба туристичного підприємства в інформаційних ресурсах. Основні правила та порядок складання

програм перебування туристів. Визначення факторів, що впливають на структуру турів та формування їх програмного забезпечення. Плани туристичного обслуговування, їх характеристика. Перспективні види туризму для іноземних громадян в Україні.

ГЕОГРАФІЯ ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Місце України в світі. Основні відомості про Україну як державу. Загальний історичний огляд української національної території. Історія формування території Української держави. Адміністративно-територіальний устрій України. Населення України. Політико- та економіко-географічне положення України. Загальна характеристика народного господарства України.

Особливості формування західноукраїнських земель. Історія формування Середньої Наддніпрянщини як "етнічного серця" України. Південна Україна: історія заселення. Значення етнографічних районів у формуванні національної території України. Місце і значення Карпатського туристичного регіону в туристській територіальній структурі України. Природні туристсько-рекреаційні ресурси Українських Карпат . Визначні історико-культурні центри Карпатського регіону. Регіональні пріоритети та перспективи розвитку туризму Карпатського регіону. Поділля:краєзнавчо-туристична характеристика. Роль визначних історичних центрів Подільського краю у розвитку пізнавального туризму України. Кам'янець-Подільський - туристична перлина Поділля. Комплекс природних туристсько-рекреаційних ресурсів Полісся.

Агротуризм як перспективна туристична спеціалізація Полісся. Чинники геотуристичної унікальності Криму. Комплексна оцінка туристичних ресурсів Криму. Центри історико-культурного туризму Криму. Ялта - курортно-туристична столиця Криму. Місце і значення Криму в національному туристичному комплексі України. Ресурсна база туризму областей Чорноморсько-Азовського узбережжя України.

Проблеми, перспективи і регіональні пріоритети розвитку Чорноморсько-Азовського туристичного регіону. Одеса - визначний туристсько-рекреаційний центр України. Краєзнавчо-туристична характеристика Східного туристичного регіону. Туристичні ресурси Запорізького краю. Визначні історико-культурні

центри Східного туристичного регіону. Значення історико-культурної спадщини середнього Подніпров'я у розвитку Центрального туристичного регіону. Київ - потужний туристичний центр України. Туристичні ресурси Центрального туристичного району. Традиції, сучасне і майбутнє Центрального туристичного району

ТУРИСТИЧНЕ КРАЇНОЗНАВСТВО

Предмет, метод і задачі туристичного країнознавства. Країнознавство як географічна дисципліна. Основні поняття, терміни туристичного країнознавства, Туристичне країнознавче вивчення природи країни. Географічне положення країни як визначальний фактор розвитку туризму. Природа як умова розвитку туризму. Характеристика рельєфу країни. Клімат: країнознавче туристичне вивчення. Водні ресурси країни: країнознавче туристичне вивчення. Природні зони: рослинність і тваринний світ.

Туристичне країнознавче дослідження народонаселення країни. Населення: туристично-країнознавча характеристика. Основні демографічні показники. Характеристика основних демографічних явищ і процесів. Туристичне країнознавче вивчення народів. Країнознавчий підхід до вивчення історії країни для розвитку туризму. Основні потреби туристів в історичній інформації. Туристична країнознавча характеристика історії країни. Країнознавчий підхід до вивчення значення культури в туризмі.

Головні компоненти дослідження культури для туристичної характеристики країни: мова, релігія, традиції і народна творчість. Мистецтво як компонент культури в туристичному країнознавстві. Явища і події в світі культури і мистецтва: їх роль у розвитку туризму країни. Політичні умови розвитку туризму країни. Державна політика країни у сфері туризму.

Характеристика економіки країни для розвитку туризму. Характеристика інфраструктури туризму країни.

ОСНОВИ МЕНЕДЖМЕНТУ

Поняття і сутність менеджменту Загальні функції та принципи менеджменту Планування як функція менеджменту Організування як функція менеджменту Мотивація в системі менеджменту

Управлінський контроль Прийняття управлінських рішень Комунікації в системі управління організацією Методи управління Керівництво, влада, лідерство Психологія в менеджменті Організація управлінської праці Культура організації Ефективність управління .

Вплив факторів зовнішнього середовища на організацію, фактори внутрішнього середовища організації та взаємозв'язки між ними. Сутність, роль і завдання планування як виду управлінської діяльності. Класифікація стратегій діяльності організації за різними ознаками. Концепції процесу передавання повноважень. Застосування в організаціях двофакторної теорії Ф. Герцберга та теорії очікувань В. Врума. Роль функції контролювання в технології менеджменту. Сутність та основне призначення управлінських рішень. Роль комунікацій у процесі менеджменту. Сутність інформації та її класифікація. Демократичний та авторитарний стилі керівництва та обставин їх доцільного застосовування. Роль лідерства в системі управління організацією.

Характеристика базових категорій керівництва: впливу, влади, лідерства. Суть мотивації, її компоненти. Матеріальне та нематеріальне стимулювання праці. Влада в системі менеджменту. Характеристика форм влади. Процес стратегічного планування, його етапи, їх характеристика. Сутність та сфера застосування економічних методів управління. Сутність та сфера застосування адміністративних методів управління. Лінійну і функціональна структури управління, ситуації їх ефективного застосування. Механізм мотивування. Перешкоди в комунікаційному процесі. Суть конфліктів, причини їх виникнення, типи конфліктів. Методи управління конфліктною ситуацією. Суть стресу, причини стресів, управління ними. Чинники, що викликають стрес. Суть, принципи та особливості контролю. Форми контролю.

Поняття про інформацію, її класифікація та вимоги до неї. Суть управління трудовими ресурсами. Організація праці керівника. Критерії ефективності управління. Соціальні методи менеджменту, їх характеристика. Корпоративна культура організації. Лідерство як соціально-психологічне явище. Теорії

лідерства. Суть менеджменту, його складові частини. Принципи менеджменту, його головні завдання. Складові та характеристика розділів положення про структурний підрозділ. Складові та характеристика розділів посадової інструкції.

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань вступників відбувається на підставі наступних критеріїв:

- правильність відповідей (правильне, чітке, достатньо глибоке викладення теоретичних понять);
- ступінь усвідомлення програмного матеріалу і самостійність міркувань;
- новизна навчальної інформації; рівень використання наукових (теоретичних знань);
- вміння користуватися засвоєними теоретичними знаннями у повсякденному житті.

Відповіді вступників оцінюється також, за формою, тобто з точки зору логічності, чіткості, виразності викладу відповіді.

Критерії оцінювання:

«169-200» - «Відмінно» виставляється вступнику тоді, коли його відповідь бездоганна за змістом, формою, обсягом. Це означає, що вступник в повній мірі за програмою володіє навчальним матеріалом, дає бездоганні й глибокі відповіді на поставлені запитання, а також показує знання не лише основної, а й додаткової літератури, першоджерел, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, використовує знання з суміжних галузевих дисциплін, вміє пов'язати вивчений матеріал з реальною дійсністю і доцільно використовує його для аналізу практичних завдань.

«134-168» - «Добре» передбачає також високого рівня знань, навичок і вмінь. При цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності, або пропуски в неосновних питаннях. Можливе слабке знання додаткової літератури, недостатня чіткість у визначенні понять.

«100-133» - «Задовільно» передбачає наявність знань лише основної літератури, вступник відповідає по суті питання, і в загальній формі розбирається у матеріалі, однак відповідь неповна, неглибока, містить неточності, дає недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність викладу матеріалу, відчуває труднощі, застосовуючи знання при рішенні практичних завдань.

«0-99» - «Незадовільно» ставиться, коли вступник не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті, робить велику кількість помилок в усній відповіді.

1. Агафонова Л.Г. Туризм, готельний та ресторанний бізнес: ціноутворення, конкуренція, державне регулювання / Л.Г. Агафонова, О.С. Агафонова. — К. : Знання України, 2002. — 154 с.
2. Байлик С.И. Гостиничное хозяйство: учебник [для студ. высш. учеб. заведен.] / С.И. Байлик.-2-е издание., перераб. и доп. — К.: Дакор, 2009. — 368с.
3. Байлик СИ. Гостиничное хозяйство: организация, управление, обслуживание. — К.: Альтерпресс, 2002. — 374 с.
4. Барановский В.А. Официант-бармен.— Ростов-на-Дону, : Феникс, 2002. 143 с.
5. Барышев А.Ф. Маркетинг в туризме и гостеприимстве : учеб. пособие / А.Ф. Барышев. — М. : Финансы и статистика, 2007.— 160 с.
6. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами. / За ред. С.Ф. Голов, В.М Костюченко. - К.: Екаунтінг, 2000. — 79 с.
7. Волков Ю.Ф. Технология гостиничного обслуживания – Ростов н/Д: Феникс 2003. 84 с.
8. Государственная программа развития туризма на 2002-2010 годы // Гостиничный и ресторанный бизнес. - 2002. — 452 с.
9. Грабова Н.П. Бухгалтерский учет в производственных и торговых предприятиях. Учеб. пособие. К.: А.С.К., 2000. - 264 с.
10. Громадське харчування і туристична індустрія у ринкових умовах: 36. наук, праць. - К.: Київськ. нац. торг.-екон. ун-т, 2001. - 239 с
11. ДСТУ 4269:2003 «Класифікація готелів».
12. ДСТУ 4281:2004 «Заклади ресторанного господарства. Класифікація».
13. ДСТУ 4527:2006 «Послуги туристичні. Засоби розміщення. Терміни та визначення.»
14. Ефимов А.Д. Профессиональная кухня. Сто готовых проектов.—М.: Веди.-208 с.
15. Лукьянова Л.Г. Рекреационные комплексы. Под ред. В.К.Федорченко.:К."Вища школа" 2004. — 301 с.

16. Ляпина И.Ю. Организация и технология гостиничного обслуживания: Учебник для проф. образования / Под ред. канд. пед. наук А.Ю. Ляпина. - 2-е изд., стер. - М.: Издательский центр «Академия», 2002.- 208 с.
17. Менеджмент в соц.-культ. сервисе и туризме. Уч-к для вузов. Зайцева Н.-М.: Академія, ИЦ,03.-224 с.
18. Менеджмент туризма. Основы менеджмента/Квартальнов В.-М.: Фис,02.-272 с.
19. Методичні рекомендації до підручника Stott T., Revell R. “Highly Recommended” (лексичний мінімум та практикум з фахового спілкування) / укл. викл. Аветісова Д.С., викл. Глухенька Н.С. – Запоріжжя: ГУ «ЗІДМУ», 2007. 198 с.
20. Могильный М. Организация и технология обслуживания питанием в гостиничных комплексах.-М.: ДеЛи принт,04.-176с.,
21. Нечалюк Л.І., Телеш Н.О. Готельно-ресторанний бізнес: Менеджмент: Навч. Посібник – К.: ЦУЛ, 2003. 348 с.
22. Обслуживание на предприятиях общественного питания. Учеб. пос./Радченко Л.-Ростов-на-Дону: Фенікс,03.-38. – 73 с.
23. Ополченков И.И. Маркетинг в туризме: Обеспечение рыночной позиции. – М.: Советский спорт, 2003. – 192 с.
24. Папирян Г.А. Менеджмент в индустрии гостеприимства (отели и рестораны). - М.: Экономика, 2008. — 207 с.
25. Папирян Г.А. Менеджмент в индустрии гостеприимства (отели и рестораны). М.: Экономика, 2000. – 121 с.
26. Партин Г.О. Бухгалтерський облік: основи теорії та практики: Навч. посібник. - К.: Знання, 2008. - 245 с.
27. Про внесення змін до Закону України «Про туризм» Закон України від 20 листопада 2003 р. № 1300-IV // Відомості Верховної Ради України. —2004.-№ 13.- С 434-452.
28. Про курорти : Закон України // Відомості Верховної Ради. — 2000. — № 50.
29. Про підтримку розвитку туризму в Україні : Указ Президента України від 2 березня 2001 р. № 127. — 2001.

30. Про туризм : Закон України // Відомості Верховної Ради України. — 1995. — № 31.
31. Ригель Х. Бары и рестораны. Техники обслуживания (2-е изд.).- Ростов-на-Дону:Феникс,04.-352с.
32. Туризм и гостиничное хозяйство / Под. Ред.. А.Д. Чудновского. – М.: ЭКМОС, 2000. – 256 с.
33. Федорченко В.К. Туристський словник-довідник: Навч. Посібник / В.К Федорченко, І.М. Мініч – К.: Дніпро 2000. 156 с.
34. Федорченко В.К. Уніфіковані технології готельних послуг: Навч. посіб. / В.К. Федорченко, Л.Г. Лук'янова, Т.Т. Дорошенко, І.М. Мініч. - К.: Вища шк., 2001. - 237 с
35. Янкевич В.С. Маркетинг в гостиничной индустрии и туризме: российский и международный опыт/Под ред. В.С. Янкевича. – М.: Финансы и статистика, 2003. - 416с.